

KRYSTE

Přeškrtněte mé písmo –
 třeba inkoustem rudým
 budu se radovat s vámi –
 nechci vám neštěstí připomínat
 Ale nevytrhávejte
 co vytrhnout nelze –
 vytržením mým
 i sebe vytrhli byste
 z knihy, kde spolu souvisíme,
 stránky jednoho listu,
 zoufání s nadějí,
 s úzkostí víra,
 s nevěrou láska,
 svázání do jednoho
 jediného hřbetu,
 sešítí jednou nití
 do naší jediné spásy
 jedinou bolestí

KRYSTE

Vladimír Vokolek**Úvodem**

Advent znamená očekávání, otevírání se, přípravu, návrat k podstatnému ...

Očekáváme něco (zdražování přežijeme)? Očekáváme někoho?

Jed staré propagandy ledaskde ještě působí: „Za komunistů (za Hitlera) bylo lépe“. Nedo-
 spělí vyžadují, aby se rodiče nebo stát o ně postaral.

Radujeme se k každého dobrého kroku, z každého slušného úředníka. Držíme palce Praze,
 třeba se na radnici něco pohne k lepšímu.

Každý potřebujeme k růstu kritiku, ti zvolení teprve. Pár lidí vytrvale chodí na jednání z-
 astupitelstva ve svých obcích (bývalí funkcionáři to nejsou). Náš známý mapuje s kamarády
 jednu velkou lumpárnu. Letos tomu už věnoval 660 hodin svého volného času. Brzy vše
 zveřejní. V Rusku by byli zavražděni.

V Rakousku mají u polí se slunečnicemi nebo mečíky pokladničky, aby si ti, kteří si řežou
 květiny do vázy, nepřipadali jako zloději. Na čem ta kultura stojí?

Měl jsem věst Honzátkovi do porodnice. Jenže na náměstí právě rozsvěcovali vánoční
 strom, všude mnoho lidí i aut. Jedno stálo před našim výjezdem (v autě značka invalidů,
 růženec, zezadu „rybička“). I policisté byli bezradní, nabídli, že maminku k porodu odve-
 zou. Akce na náměstí končila, majitelé auta přišli. Kdyby řekli jediné slovo o prominutí
 ... Se zpožděním jsme vyjeli, děcko na nás málem začalo mávat už v autě. Honzátkovi,
 gratulujeme Vám ke třetí dceři, Váš advent se Vám vydařil. /v

VÁNOCE 2011

Jaké Vánoce bude mít letos tento svět? Bu-
 dou ve zmatku, neklidu, bez Krista, bez pe-
 něž. Zato hodně konferencí, jednání, analýz;
 ale bez člověka, který by byl uznávanou au-
 toritou.

Jaké Vánoce budou mít lidé? Vánoce dle
 jejich představ, s jejich požadavky, jsou dů-
 vodem k zadlužování. Jako malé děti nu-
 zných rodičů, které to nezajímá, které se na to
 neohlížejí, ale jen křičí „já chci!“ Čím více
 státy krachují, tím více lidé své požadavky
 stupňují.

Jaké Vánoce budeme mít my, křesťané? V at-
 mosféře nejistoty a strachu o dobré bydlo
 „žijeme v bezpečí před každým zmatkem“
 (mešní liturgie) a „s nadějí očekáváme po-
 žehnaný příchod“ našeho Pána. To znamená:
 vzpomínáme vděčně na jeho narození, víme

o Budoucnosti, do které nás zve, a proto žijeme
 přítomností. Víme, že nejsme jen šroubem
 v mašinérii světa, lehce nahraditelným.
 Tvůrce Vesmíru, Nepostižitelný, vše prostu-
 pující, ukázal se nám totiž v Člověku Ježí-
 ši, abychom neměli komplex méněcennosti
 před jeho Majestátem ani před tajemným
 Vesmírem. Láska totiž nestrpí u milované-
 ho komplex méněcennosti! Bůh – člověk už
 tím, že přišel, pozdvihl lidstvo na nejvyšší
 možnou úroveň. My tedy směřujeme k Osla-
 vení. Chtěli bychom křičet, bouřit, znejistit
 tento svět, zahleděný jen do sebe. Nejen tiše
 stát na nárožích ulic jako Svědkové Jehovovi
 s jejich „Probuďte se!“

„Bez Krista nevíme, co je náš život, co je na-
 še smrt, co je Bůh, co jsme my sami.“ (Blaise
 Pascal). Probuďte se! Možná ještě není poz-
 dě...
Jan Rybář

KŘESŤANSKÝ BOJ O SPOLEČENSKÝ VLIV

Skutečné křesťanské ctnosti, mezi něž patří nezbytně a na prvním místě pokora a láska, mezi něž však nutně patří i prozíravá moudrost a síla, musí nakonec projevit svoji převahu ve všech oborech života, musí zbraněmi ducha, bez násilí, zvítězit nad bezduchou prázdnotou nekřesťanskou.

[...] Kristus neřekl: Svět pozná, že jste moji učedníci podle hojné účasti na slavnostech, nýbrž po tom, budete-li se milovat navzájem, budete-li skutečnými mírotvorci, lidmi, kteří v každém svém činu dávají najevo, že duchovno je pro ně ve stupnici hodnot na prvním místě, lidmi, kteří hledají vášnivě pravdu ve všech věcech, kteří budují jednotu a přispívají k ní v rodině, ve společenském životě, v životě národním a mezinárodním. Po tom svět pozná učedníka Kristova, setká-li se s ním jako s člověkem vzdělaným, mírným, rozvázným, zkrátka člověkem, na jehož tváři lze rozpoznati aspoň slaboučký odlesk Syna člověkovy, k jehož obrazu a podobnosti nás od věčnosti předurčil Otec. Tot' jediný pravý cíl veškeré naší činnosti, činnosti výchovné, činnosti spolkové a organizační. Neboť opravdovou cenu má něco jen tehdy, je-li to shodné s vůlí Kristovou."

*Adolf Kajpr SJ
"Kterou cestou?", Katolík 1947*

Adolf Kajpr (1902-1959)

se narodil v roce 1902 ve Hředli na Kladensku. Když se stal sirotkem, vychovávala ho jeho teta v Bratronicích. Žil v chudých podmínkách a učil se na ševce. Po absolvování vojenské služby pracoval ve mlýně. Ale švagr majitele tohoto mlýna byl bývalý profesor a ten si všiml nadání mladého Adolfa. Začal ho učit latinu, a tak se talentovaný mladík brzy dostal na arcibiskupské gymnázium v Praze-Bubenci. Zanedlouho se Kajpr rozhodl vstoupit k jezuitům. Po dvou letech noviciátu přešel na studia filozofie v belgickém Engienu. Následovala teologie a třetí probace a hned poté začal působit v kostele sv. Ignáce v Praze. Zpovídal a věnoval se novinářské práci.

Zanedlouho po vypuknutí druhé světové války se dostal do sporu s německým národním socialismem. Když nastala německá okupace, jeden z významných katolických intelektuálů napsal, že Češi vždy žili s Němci a že se tedy musí přizpůsobit. Kajpr otevřeně odmítl tento argument v úvodníku Posla. Podotkl, že Češi sice už dříve žili s Němci, ale že doba byla jiná, protože se jednalo o spolek rovného s rovným. Šéf gestapa Oberhauser si dal Kajpra předvolat a žádal si vysvětlení. Kajpr přiznal, že zmíněný článek napsal, a zároveň neohroženě prohlásil, že si za ním

Nemít v sobě Tvůj úkryt
Ve zlatém roští chybí
laskavé světlo ze tmy
ke mně
Je advent
Mrtvý muž na kříži
se musí narodit
Pane
dej mi svůj úkryt ve mně

Viola Fischerová

stojí. To Oberhausera překvapilo, ale když viděl, že Kajpr trvá na svém, poslal jej do Mauthausenu. Nakonec se Kajpr dostal do koncentračního tábora v Dachau, kde zůstal až do konce války.

Když skončila válka, vrátil se Kajpr do Prahy. Již 8. září 1945 vychází první číslo Dorostru, týdeníku pro mládež. Ujímá se také časopis Katolík, který se stal jedním z nejlepších katolických periodik v tehdejším Československu. Oto Mádr o něm později prohlásil, že „otvíral okna do světa a duše myšlenkám budoucího koncilu“.

Kajpr se nebál kritizovat komunistický režim, a tak následky na sebe nenechaly dlouho čekat. Časopis Katolík byl zrušen a mladý jezuita byl v roce 1950 zatčen a v monstrprocesu odsouzen na 12 let spolu se skupinou nejznámějších řeholníků. Ve vězení si získal sympatie druhých svou neúnavnou službou

a duchovním vedením. Připravoval body k rozjímání a přednášel o teologických a filozofických otázkách. Věznění nepřežil, zemřel na následky srdečního záchvatu v září 1959. V roce 1968 byly jeho ostatky převezeny z vězeňského hřbitova na Vyšehrad. Historik Jaroslav Cuhra o tomto pracovitém jezuitském intelektuálu napsal: „Přes své rozsáhlé vzdělání se Kajpr nestal vědeckým teologem, odtaženým od každodenních a aktuálních problémů. Nepřízeň doby jej přinutila reagovat v britských polemikách, nejčastěji na stánkách Katolíka, zabývat se tím, co bylo nejžhavější. Právě tento postoj byl však Kajprovi vlastní – Kristus nežil mimo konkrétní svět, ale na konkrétním místě mluvil s konkrétními lidmi. Jeho teologie byla již před koncilem teologií aggiornamenta, poslouchat to dobré v druhém, špatné odmítnout, ale vyhnout se pohrdání a nenávisti a nikdy nezapomínat, že církve vz všechny jako první potřebuje stále vědomí nebezpečí selhání. Jeho základním životním postojem byla radost, neboť „ze strachu se mnoho nerodí“, a otevřenost k celému světu, neboť jen při vyrovnání se s celou skutečností může člověk duševně růst. Tak přetvářel i vykládal těžké zkoušky, které jeho život provázely.“

Jan Regner SJ

MRAVNÍ PŘIKÁZÁNÍ KOMENSKÉHO

Následuj cestu ctností, střež se neřesti a zla, první tě povede k blahu, druhá ke hříchu a k bolu. To je začátek vědy, která má zdobit tvůj život. Slyš, jaké jsou následky toho a pomni na konečný cíl.

1. Nehovoř o všem, cos v životě poznal, nevěř všemu, co jsi slyšel, nedychti po všem, co jsi viděl! Nechť umíš cokoli, dělej to, co máš.
2. Zabraň svým rtům mluvit drzé a prostořeké řeči! Važ si slov svého přítele, následuj příkazu Páně!
3. Ke všem lidem buď přívětivý, ale střež se jednat úlisně! Pokrytci sklídí jen hanbu. Běda těm, kdo učí lživě!
4. Spravedlivě měř sobě, svému příteli i svým druhům! Važ si i jmění svých nepřátel, neber a nedychti po něm.
5. Zmužile se chápej práce a pokračuj v ní poctivě; Lenost je poduška hříchu, zahálku pojmi v nenávist!
6. Cvič se v trpělivosti mlád. Tak se staneš pánem svých časů, které často bez ustání v trudu a trpkosti běží.
7. Prokazuj dobrotu a milosrdenství, jak chce Otec náš nebeský, a pomáhej vždy a všude. Bůh sám tě jednou odmění.
8. Odpouštěj urážky a buď vždy pánem svého hněvu! Ublížil-lis však někomu, pospěš napravit křivdu!
9. Poctivě vždy konej dobré, závist a nenávist zavrhní, nedbej slov utrhače a zůstaň vždy čestným přítelem.
10. Štítem ti buď vždy pravda! To bude šlechtit tvůj život. Lež je každému muži hanbou, každému dítěti zkázou. Sám přijdeš na to, že nade vše vzácný je ráj srdce, že jedno potřebné ti nevezme žádná moc. Vědomost tě neobohatí, je ti jen cestou ke štěstí, pokladem, který nikdy neztratí cenu, je ctnost.

„Jan Amos Komenský, původem Moravan, ale vychován u nás v Čechách. Všechny spisy tohoto muže jsou chváleny pro krásu rodinné řeči a hluboké vzdělání...“

Vydal velmi mnoho spisů, ale nic, co by odporovalo katolické víře. Já sám jsem při čtení jeho děl zjistil, že nikdy neměl v úmyslu ubližovat náboženství...“

Pro své mimořádné a vskutku niterné vzdělání si zaslouží nejvyšší chvály a hojného čtení.“

*Bohuslav Balbín (*3.12.1621)*

„PŘÍTELI ODJINUD“ K NAROZENINÁM

Vánoční zamyšlení

Kdybych psal scénáře a natáčel filmy, uvedl bych na scénu pokud možno nejnázorněji následující situaci:

Koná se oslava narozenin. Přišlo hodně hostů. Někdo pronáší dojemnou řeč, hraje hudba chytající za srdce, servíruje se slavnostní večeře. Hosté s sebou přinesli dárky, vzájemně si je předávají... A kdesi uprostřed nich stojí ten, jenž má narozeniny. Někteří využívají příležitosti, aby ho poposili o pomoc v různých věcech, jinak si ho ale celkem nevšímají...

Situace se zdá vybájená – pro tento takřka groteskní scénář bychom ve skutečnosti sotva našli předlohu v našich narozeninových oslavách. A přesto není neskutečná – opakuje se rok co rok, když slavíme slavností Narození našeho Pána.

Zájem o Ježíše?

Zatímco tu dávám do spojitosti vymyšlený scénář s Vánoce, nemyslím na lidi, kteří v sekularizované Evropě slaví zcela samozřejmě křesťanské svátky, aniž by si uvědomovali jejich náboženský význam. Spíše mám při tom na paměti vnitřní poměry v naší církvi. Myslím na křesťany, kteří neděli co neděli a právě tak na Štědrý večer navštěvují bohoslužby. A myslím na jejich duchovní pastýře. Myslím na Štědrý večer prožívaný v „reálně existujícím křesťanském prostředí“, jak jsem jej sám dlouhá léta prožíval a přispíval k jeho vnější podobě. Pozornost se soustřeďuje na sváteční hudbu, ozdobené stromky a zářící svíčky, na dárky, které se rozdávají buď před půlnoční nebo po ní, na tradiční jídlo, na chvíle, kdy jsme pospolu – tedy na „idylu“, kterou oslava Vánoc (s nadějí, že to takové bude pořad!) vykouzlí v lidských srdcích. Kněz mluví v kázání možná o míru na Zemi a o trápení v celém světě, o tužbách lidí, snad také, pokud možno v „církvní tónině“ a slovy převzatými z katechismu, o Synu Božím, jenž se narodil v Betlémě. A právě ten, jehož jméno je o tomto večeru vyslovováno znovu a znovu, slyší, jak se o něm povídá, a přitom tu stojí sám... Pokud se přece někdo na něj obrátí osobně, přichází s naléhavými prosbami, jež by mohl vyslyšet. Mám pochopení pro to, jestliže laskavý čtenář až dosud potřásá hlavou a ptá se, co tedy vlastně chci a zda – pokud jde o vnitřní prostor v církvi, tedy okruh „aktivních křesťanů“ – nevidím problémy tam, kde přece něco podobného vůbec není. Také já bych byl takto reagoval až do onoho roku, kdy jsem vystoupil z běžného společensko-církvního

prostředí a poté prožil první oslavu Vánoc na Karmelu. V našem konventu se k Vánoceům vzájemně neobdarováváme a o Štědrém večeru se v době mezi večeří a půlnoční zdržujeme o samotě a v tichosti v celách. Poté popořadě přináší jeden druhému na půl hodiny figurku Ježíška z jeslí. A tak jsem si poprvé – je tomu už třináct let - když jsem tak trávil sám půlhodinku s nenastrojenou hliněnou figurkou, uvědomil: Vlastně jsem ještě nikdy netrávil Vánoce tak náležitě s tebou, Ježíši, vlastně ještě nikdy jsem ti „neblahopřál k narozeninám“, ještě nikdy jsem ti o slavnostním dnu tvých narozenin neřekl, jak je dobře, že jsi, ještě nikdy jsem se tě nezeptal, jak se ti vede a – kdo jsi.

„Ty, můj příteli z Nazareta...“

Náboženství je dvojsečná věc. Skrze náboženství může člověk zrát, skrze náboženství může také degenerovat – podle toho, zda jeho zbožnost skrytě motivuje lásku, nebo zda za ní stojí žádostivost. Mistr Eckhart (1260-1328) o své době konstatoval: „Někteří lidé chtějí pohlížet na Boha stejnými očima, jakýma se dívají na nějakou krávu, a chtějí Boha milovat tak, jako mají rádi krávu. Tu máš rád kvůli mléku a kvůli tvarohu, a tedy pro svůj vlastní užitek. Tak si počínají všichni ti lidé, kteří Boha milují kvůli vnější hojnosti a vnitřní útěše. Ti ale nemilují Boha náležitě, nýbrž zhlížejí se ve své chamtivos-

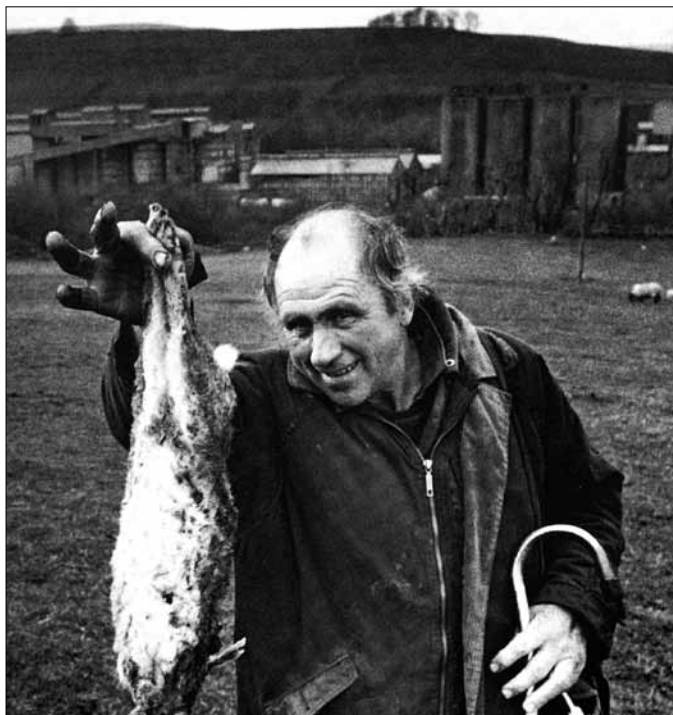

Foto: Jindřich Štreit

ti.“ Tyto řádky neztratily nic na své aktuálnosti – je to hanba, ale v první řadě nikoli věřících v našich obcích, ale především nás, „pastýřů“, pokud neumíme vést lidi k ničemu jinému, než jak se náboženskými prostředky dostat k „mléku a tvarohu“. Snad nikdy jindy se neukazuje tak zřetelně jako při slavení Vánoc, jak povážlivě je reálně praktikovaná „víra“ v křesťanstvu pro-

sáklá touto „zbožností mléka a tvarohu“. Pro toho, kdo má oči k vidění, právě tady vychází najevo v „kondenzované podobě“. Zde, při oslavě Vánoc, si však můžeme uvědomit veškerou pošestilost takové „zbožnosti“, a především její nezměrnou sprostotu vůči Bohu! A přesně v tom spočívá šance. Je třeba ji pouze využít!

Vánoce nám mohou být vhodnou příležitostí k tomu, abychom pracovali proti takové mentalitě, jež prýští ze spoutanosti vlastním „já“ a v praxi vede k životu bez Boha. Rozhodně bychom k tomu potřebovali mít řádně na paměti – a při bohoslužbě slova a v liturgii to připomínat těm, kdo nás poslouchají a s námi ji slaví – oč vlastně při této slavnosti jde: že právě slavíme, jak oficiálně předepisuje liturgie, slavnost Narození Páně, *tedy narozeniny!* Pak bychom měli již zákonitě připadnout na myšlenku, eventuálně se na ni přivést vzájemně, že se o těchto narozeninách nebudeme chovat jinak než o narozeninách svých příbuzných, přátel, kolegů ze zaměstnání, kde přece zcela samozřejmě:

- se těší pozornosti jubilant, nikoli různé okolnosti oslavy;
- ve středu pozornosti nestojí (nebo nanejvýše kdesi na okraji) okolnosti narození, nýbrž přítomná osoba toho, který přišel kdysi na svět;
- hosté si vzájemně nevyměňují dárky, nýbrž obdarovávají toho, kdo má narozeniny;

• a kde lidé – alespoň v tento den! – nepřicházejí k jubilantovi se svými přáními a úpěnlivými prosbami, nýbrž dávají mu najevo svou pozornost, promlouvají k němu s upřímnou náklonností a projevují trochu zájmu o něj, o jeho přání a jeho naléhavé prosby.

Vánoce jsem slavil náležitě pouze tehdy, když jsem v nich prožil krátké, přítom však osobní důvěrné setkání s živým, skrytým a zároveň přítomným „Dítětem-oslavencem“, a když v této rozmluvě s ním nešlo o nic jiného než především o „gratulaci“. Vánoční kázání se pak se svým tématem nemine pouze tehdy, pokud se v něm mluví o Ježíši, o Ježíši doby současné. Stává se „aktuálním“ pouze tehdy, pokud nás uvádí do tajemství, tedy vede k tomu, abychom řekli sami za sebe: „Ty Ježíši...“ A toto kázání udeřilo na správnou strunu tehdy, když nám

kněz vypráví o svém příteli, o svém příteli z Nazareta, jemuž právě teď blahopřál.

Reinhard Körner, Mystika prakticky, Karmelitánské nakladatelství, 2011

R. Körner OCD, (nar.1951) karmelitán z „Východního Německa“, rektor exercičního domu, člen Evropské akademie věd a umění

ZPRÁVA O USPOŘÁDÁNÍ ORLICKÉHO KOSTELA

k jeho třístému výročí

Dědictví otců

Tridentská mše se značně vzdálila Ježíšovu slavení „Poslední Večeře“.

Ještě před padesáti léty kněz sloužil mši sám. Ostatní v kostele byli jen přítomni. Kněz sloužil u oltáře v presbytáři před svatostánkem latinsky a zády k lidem – ty ani neoslovil. Lidé v lodi kostela byli od presbytáře a slavení odděleni mřížkou (pravoslavní mají vysoký ikonostas). Katolíci měli povinnost v neděli a zasvěcené svátky mši „slyšeti“. Ale dolehla k nim nanejvýš tichá latinská slova kněze. Jen ministranti latinsky odpovídali (většinou latinu neznali). I čtení z Písma říkal kněz latinsky proti zdi - ani tehdy se k lidem neotočil. I „Otče náš“ přednášel sám a potichu. I slova nad chlebem a kalichem pronášel potichoučku. Při „pozdvihování“ ministranti zazvonili, aby lidé přerušili svou lidovou modlitbu a alespoň se podívali na Tělo Páně a kalich s Krví Páně (opět se kněz k lidem ani neotočil). /1 Po staletí kněz přijímal sám. První část mše (dnes říkáme bohoslužba slova) nebyla pro lidi „povinná“. Kázání nebylo součástí mše. /2 Mnoho mužských stálo před kostelem, dovnitř vstoupili povinně až na obětování.

Barokní chápání „umístilo“ Krista do svatostánku. V kostele se stal nejdůležitějším tabernákl (architektonický nástavec oltáře) se svatostánkem, Stůl Páně (oltář) byl spíše jeho podstavcem. Mše se často slavila před vystaveným Tělem Páně v monstranci. /3

Mělo to zlé následky, zapomnělo se, že Bůh je tam, kde je člověk. Před kostelem se už vesele pomlouvalo. Ve válkách slušní důstojníci nenechali střilet na kostely (pokud v nich nebyli nepřátelští vojáci). Ale do zákopů stříleli fest – tam Bůh „nebyl“.

Rakouský augustinián Pius Parsch sloužil ranějším a umírajícím v 1. světové válce. Těžce nesl tu vzdálenost liturgie člověku. Stal se velikým průkopníkem obnovené liturgie. Později někteří budoucí biskupové prošli zkušeností koncentráků ...

Hrůzy 20. století už nedovolily církvi si dál zacpávat uši, 2. vatikánský koncil odpověděl na dlouhodobě palčivé otázky – i liturgickou reformou.

Východiska

Při překládání Bible vycházíme především z nejstarších textů. Při promyšlení současného slavení liturgie jednáme podobně, snažíme se objevovat Ježíšův záměr a nejstarší historii slavení. U pramene bývá nejčistší voda.

Boží království roste službou.

Církev ve společenstvím naslouchajícím Bohu, spolupracujícím a slavicím s ním.

Bůh nás učí pracovat i slavit. Bohoslužba je službou Boha nám (rodiče slouží dětem).

Slavit lze jen s druhými. Hostina i liturgie jsou setkáním přátel: „Jsem tu pro Tebe“.

Chrám byl místem, kde „sídlo“ pohanské božstvo. Šalomoun říká: „Bůh nemůže bydlet v domě z kamení“. Od Jákoeba víme převratnou zprávu: „Kde je člověk, tam je Bůh“. Večeře Páně je největší slavností. Jejím cílem a vrcholem je sjednocení s Ježíšem a lidmi. Ježíš nás objímá, prostupuje a proměňuje. Netouží přebývat ve svatostánku, chce bydlet v nás a uprostřed nás.

Ježíšova Hostina se slavila během dvou tisíciletí různě. Jinak ji slavili první křesťané ve svých domech, jinak později v bazilikách (původně tržnicích) a jinak ještě později ve vesnických kostelcích.

Dnes se poněkud jinak slaví mše v kostelích, na stadiónech, v bytě nemocného, domácí mše v době pronásledování.

Liturgická obnova

My, pamětníci latinské liturgie, jsme tu novou přivítali s vděčností a přijali ji za svou. Zatímco dříve slavil liturgii jen kněz sám a sto lidí pouze přihlíželo, dnes stojedna lidí slaví za předsednictvím jednoho. Každý je důležitý, s každým se počítá: Všichni děkují, každý je zván („Všichni jezte a pijte“). Středem liturgického prostoru je Stůl Páně, ne svatostánek.

Uvedu ještě jeden příklad pro pochopení slavení liturgie. V dobách komunismu se začaly stavět v bytech malé kuchyňky. Jenže rodina se odedávna shromažďuje okolo mámy a ohně - zvláště pokud se na něm něco peklo nebo vařilo. Také jste obléhali sporák a maminku, která připravovala omelety nebo lívance?

Malá kuchyň se neosvědčila. Vracíme se k velké kuchyni s jídelnou a ke krbům. Nejdůležitější naší slavností je společné jídlo, proto Ježíš ke své Hostině použil rodinnou náboženskou slavnost u stolu, povýšil ji a jako slavnost rodiny ji ponechal.

Nové kostely mají mít půdorys umožňující shromáždění okolo Stolu Páně.

Orlický kostel

Letohradská farnost má celkem asi 9 tisíc obyvatel a 8 kostelů. V samotném Letohradě (přes 6.000 obyvatel) máme 5 kostelů (z toho 4 barokní).

Výjimečný farní kostel na náměstí je celý den otevřený. Ale je pro nás malý, druhou nedělní bohoslužbu (nejvíce navštěvovanou) slavíme v orlickém kostele. Kostel je na našem konci obce a mimo bohoslužby nemůže být otevřen.

Orlický kostel byl postaven v r. 1711.

Po r. 1966 P. František Karel provedl farnost liturgickou reformou jako málokde. /4 Laici uváděli bohoslužbu, celý kostel zpíval nové písně s klavírem a kytarami (varhany byly ve špatném stavu). Presbytář byl prodloužen do lodi pro Stůl Páně (v presbytáři překázela kazatelna). Kostel se stal nejvíce navštěvovaným v celém okrese, protikomunistickou baštou. Další kněží i přes veliký tlak režimu udrželi živou bohoslužbu.

Stav interiéru

V kostele se nám nedostávalo místa pro lidi, z úpravy 60. let jsme zdědili veliké jeviště a malé hlediště.

Ve 30. letech naši předkové odstranili cihlovou dlažbu pod lavicemi a nahradili ji betonem - až ke zdi, stejně i presbytář, jenže podlaha nedýchala, vlhkost stoupala do zdi a opadávala omítka.

Na stropě byla vyobrazení z 30. let, která neodpovídala úrovni barokní architektury. /5 V kostele je cenný soubor velikých obrazů křížové cesty Johanna Wenzela Bergla, který nás ale psychologicky utlačuje. /6 Také nepoužívaná kazatelna ve špatném stavu bez sošek apoštolů a církevních otců. /7 Staré lavice úplně dosloužily.

Oprava

V r. 2005 jsme začali s generální opravou kostela. Za tři roky došlo na interier.

Odstranili jsme betony podlah, položili cihlové dlaždice a u zdi nechali odvětrávací spáru. Na podlaze zůstaly původní pískovcové dlaždice tvořící obrazec kříže.

Malby na stropě jsme zamalovali (kdykoliv se dají odkrýt). Novou výmalbou značně vynikla krása architektury.

Obrazy křížové cesty jsme svěřili. /8

V presbytáři zůstal bývalý hlavní oltář se svatostánkem (svatostánek používáme).

K získání potřebného prostoru v hledišti jsme zmenšili presbytář na původní velikost (pod betonem jsme objevili náhrobek šlechtice). Abychom v něm získali místo pro Stůl Páně, snesli jsme kazatelnu. Zrušili jsme také dva bývalé postranní oltáře (truhlářská práce z 19. stol. nevalné umělecké ceny).

Během opravy pan Arch. Aleš Brotánek řekl: „Václave, ty nás učíš, že máme stolovat okolo Stolu. Umístíme Stůl na bok kostela a lavice okolo“. Vypracoval několik variant uspořádání.

Celá Farní rada souhlasila s novým návrhem. Po biřmování jsme v kostele předložili panu biskupu Dukovi naše představy. Souhlasil. /9 O uspořádání kostela jsme po několika nedělích po bohoslužbě s farníky mluvili. /10

Nové uspořádání

Jsmo tři roky zkoušeli. Jsme vděční Bohu, že přišel mezi nás, že je pro něj každý člověk cenný a důležitý, oceňujeme, že se Bůh na každého z nás usmívá.

Učíme se to od něj, pomáhá nám, vidíme-li při liturgii co nejvíce na sebe navzájem.

(I doma při hostině si sedáme tak, abychom na sebe vzájemně viděli, překáží-li nám ve výhledu na druhého třeba váza s květinami, dáme ji stranou.)

U nás se v kostele téměř se všemi lidmi známe, společně pracujeme pro druhé, společně slavíme. Jak pospolu žijeme, tak se modlíme a slavíme. Je silným zážitkem prožít Večeři Páně co nejvíce okolo jeho Stolu.

Nepodařilo se nám prosadit židle. Pravdou je, že lavice jsou stabilnější pro staré lidi a jsou teplejší. Naše lavice lze také snadněji než

zidle uspořádat do pěkných tvarů.

Stůl Páně tvoří pískovcová deska (která byla před bývalou kostnicí) a vyzděná noha. K noze jsme přidali kámen s reliéfem z 1. pol. 14. stol. (před časem jsme kámen vyňali ze hřbitovní zdi, z obavy před krádeží). Všimněte si, jak mají dvě postavy na reliéfu propletené paže. Říkávám k tomu: „Bud' se nám při bohoslužbě podaří se takto držet Boha a navzájem s lidmi mezi sebou nebo jsme tu byli zbytečně“.

Nad Stolem je pověšen goblén akad. malířky paní Evy Brodské (zakryl zároveň jižní boční vchod).

Pro nedostatek místa nemáme ambon. Čteme u Stolu (v rodině se také u rodinného stolu odedávna čte Bible a vypravujeme si).

Ve většině kostelů svatebčané vidí záda snoubenců. U nás si rodiče, nevěsta a ženich a velká část svatebčanů vidí do tváře.

Při křtu je to stejné. Křest slavíme při farní mši také u Stolu, uprostřed shromážděné obce. Pro nás je důležité vítat nového farníka a společně děkovat za jeho a náš křest. (Bylo by nám líto, kdyby se křest odehrával někde stranou u křtitelnice.)

Při pohřbu je rakev s tělem zesnulého uprostřed shromážděné obce (ne někde vpředu daleko od lidí držících se vzadu v kostele).

Setkání farníků po bohoslužbě je pro život obce důležité, ale pro pohoštění nemáme v kostele zvláštní místo. Po skončení bohoslužby přinášíme čaj doprostřed kostela. V zimě hřeje dvojnásob, v kostele nemáme topení - z finančních důvodů, protože udržujeme mnohem víc kostelů a památek než potřebujeme.

Ruinu bývalé kostnice jsme opravili a vybudovali v ní sociální zařízení.

Kostel široce využíváme, máme veřejnosti co nabídnout.

Při varhaním koncertu otáčíme lavice směrem k varhanám. Při koncertu velikého orchestru nebo divadle otáčíme lavice k „jevišti“. Výhodou je, že nám ve výhledu nepřekáží Stůl Páně, s kterým se nemá v kostele (pokud možno) hýbat.

V kostele pořádáme výstavy. Postavy z fotografií nebo obrazů nejsou jen kulisou nebo nahliženým objektem, svou blízkostí na dosah vstupují do slavení liturgie. Výstava současného umění v kostele má větší význam a dosah než „noc kostelů“. (Na výstavy přicházejí i školní třídy.)

Kostel je otevřen především v neděli od 9.45 do 12 hod. (bohoslužba začíná v 10.15 h.) Řada zájemců o výstavu přichází i na bohoslužbu, ta může být zážitkem i pro nekostelové lidi.

Při bohoslužbě na Orlici byla už dříve dobrá atmosféra, ale nové uspořádání – „do náručí“ – k srdečným vztahům ještě více přispělo (psychologie má pravdu).

Ne každý starý kostel lze podobně upravit (v ostatních kostelích máme uspořádání původní). Víme, že naše úprava barokního orlického kostela nebude mít nikdy „5P“, ale jen „4P“. „Kabát“ kostela byl kdysi jinak

„ušit“, ale kostel má sloužit lidem a našemu slavení, nikoliv naopak. I v bytech přerovnáme nábytek, když se k rodinné slavnosti sejde víc přátel. Proto jsme dali přednost slavení liturgie kolem Stolu. Jsme vděční Kristu, že svůj lid (církve) uspořádal podle modelu rodiny a svou slavnost „okolo stolu“. Jsme církvi vděční, že se ze slepé uličky staré liturgie smíme k Ježíšovu modelu vracet. Stará architektura kostela nás už neškrtí a nebrání životu.

Nikomu nic nevnucujeme, ale za naší zkušeností stojí náš život. /10

Vážíme si památek zděděných po předcích a udržujeme je. Nemám obavy, že mi jednou bude vytýkána malá péče o památky. Naopak někdy jsem se měl ještě víc věnovat lidem.

Vážím si památkářů a velice stojím o jejich péči a radu, ale také si přeji, abychom jim byli rovnocennými partnery.

Přijďte se k nám podívat a slavit liturgii. Jídlo je třeba ochutnat, atmosféru zažít. Nebo si alespoň prohlédněte naše web. stránky, možná něco z té atmosféry zahlédnete.

Václav Vacek,
farář letohradský

Článek je zkrácen, celý najdete na:

www.letohrad.farnost.cz

Kámen zdobící nohu Stolu Páně

Poznámky:

/1 Určitým pokrokem 20. stol. bylo vydání misálku pro lidi. Vedle latinského textu byl text v mateřské řeči, umožňující sledovat slova kněze. Většina lidí modlila růženec nebo zpívala písně popisující děj na oltáři.

/2 Kázání bývala původně mimo mši. Kazatelny vznikly ve středověku s kazatelskými řády. K poslechu kázání zavedli protestanté lavice, katolíci je následovali až v 17. stol.

/3 Dnes někteří lidé volají po tomto způsobu liturgie. Uchylují se při liturgii do soukromé modlitby a nechtějí být rušeni lidmi okolo. Neobjevili cenu společné modlitby a společného slavení. Ale Ježíš vždy přiváděl lidi dohromady.

/4 Liturgická komise biskupské konference ČSSR v r. 1965 uložila duchovním správcům:

- osobní prostudování liturgické obnovy,
- vzdělávání věřících,
- používat při liturgii národní jazyk,
- upravit liturgický prostor (pořízení Stolu Páně, ambonu a sedes).

Pro komunistický utisk šlo vše ztuha. Navíc v městech byli duchovnímu správci převážně kněží kolaborující v „Mírovém hnutí duchovenstva“. Mnohde vše skončilo dvěma posledními body.

/5 V r. 1931 při opravě vnitřních omítek a malování kostela starosta, který byl sedlákem, nechal malířem pokojů svévolně namalovat na strop svatého Václava na koni podle M. Alše. Pan děkan Hubálek se toho zhroutil, ale byl bezmocný, lešení už nestálo.

/6 Křížové cesty byly budovány v přírodě, vždyť jsou cestou na popraviště. Až v baroku se ocitly v kostele. Jenže z kostela činí mordovnu, nejen děti to cítí. V orlickém kostele jsou navíc obrazy příliš velké a příliš natěsnané, i svou velikostí nás psychicky utiskují. (Dříve bylo v kostelích „Písmo svaté pro chudé“ - dvanáct obrazů ze života Ježíšova.)

/7 Krásné sošky máme zrestaurovány, ale památkáři i policisté nás varovali před navrácením do kostela, lupiči stále kostely drancují (i orlický kostel byl napaden). Kazatelna stála v kostele jako opuštěný a chátrající holubník (kdo zná biblický symbol holubice snad to přirovnání snese). Zoufale se pokoušíme zachránit cennější umělecké památky, ale peněz od státu přichází stále méně.

/8 Obrazy byly ve velice špatném stavu, ale už se opravují. (Od 20. prosince 2011 budou vystaveny v pardubickém zámku.)

/9 Pan biskup Duka pravil: „Obrazy křížové cesty bych nazpět nedával. A oltář tam necháš?“

/10 Víme, co nás drželo nad vodou v dobách velikých útlaků 20. staletí. Nemíjme nevšimavě pomníky našich předků padlých ve dvou světových válkách, nezapomínáme ani na útlak a oběti komunismu. Máme něco za sebou, vyzkoušeli jsme si na vlastní kůži, co nás drželo nad vodou. Při tajném slavení liturgie v bytech jsme neměli všechny krásné ornamenty a kulisy (muziku, liturgická roucha nebo kostelní nádoby), ale jsme rádi, že jsme se dostali k podstatě, k bytostnému setkávání s Kristem a k osobnímu přátelství s Bohem. Nepovyšujeme se nad jiné, jen o Bohu svědčíme.

AKTUALITY

Koncert Radka Žaluda, v neděli 4. prosince - v 16 hod. v kostele sv. Václava.

Vánoční pohlednice pro misie malují naše děti z letohradské farnosti. Zakoupením pohlednice přispějete do fondu Papežských misijních děl. Pohlednice budou v prodeji po bohoslužbách v neděli 11. prosince.

Adventní koncert „Avontaj“
11.12. v 16 h. v evangelickém kostel.

Bohoslužbu smíření (s rorátními zpěvy v podání sboru Familia Cantorum) budeme slavít v neděli 18.12. v 15 h. v letohradském kostele.

Bohoslužbu smíření s dětmi budeme slavít ve středu 21. prosince v 17.30 na Kunčicích.

Předvánoční setkání duchodců
6.12. ve 14.30 hod. v Orlovně

Vánoční koncertík
6.12. v 17 h. – Zámek, sál ZUŠ

Ochutnávka čajů
9.12. v 18.30 h. - Čajovna pod střechem

Vánoční koncert Big Bandu Letohrad
10.12. v 19.30 h. - Dům kultury

Vánoční koncert ZUŠ
14.12. v 17 h. - Dům kultury

Vánoční zpívání, tvoření a posezení
21.12. v 16 h. - Centrum pod střechem

Rozsvěcení vánočních stromů
23.12. v 17 h. – Kunčice u kampeličky

Zpívání u jeslí
26.12. v 15 h. - kostel sv. Václava

Vánoční setkání harmonikářů
26.12. v 15 h. – Orlovná

Setkání s Tomášem Töpferem - Arazím z Četnických humoresek
27.1. v 19.30 h. - Dům kultury

Život Boží krtem přijal

6.11.	Kristýna Faltejsková	
	Amálie Hoffmannová	
13.11.	Markéta Čechová	
	Kateřina Andrášová	
27.11.	Alexandra Kozlová	

Ke vzkříšení jsme vyprovodili

3.11.	Karla Naimana	54 let	
18.11.	Marii Mlynářovou	84 let	
1.12.	Vlastu Valentovou	87 let	

PODĚKOVÁNÍ

Děkujeme panu Karlu Moravcovi za ochotu, s kterou opravil pískovcové veřeje vchodu na kůr kunčického kostela.

ZASEDÁNÍ FARNÍ RADY 23. listopadu

Advent – Náboženský život se má na prvním místě odehrávat v rodinách. Cokoliv jsme prokázali druhému, jako bychom prokázali Kristu. Abychom si nezapomněli všimnout, čím nás druzí obohacují a za co přicházíme do kostela společně děkovat, můžeme v adventu před bohoslužbou dávat do jesliček slámu. Není to dětská hra, ale pomoc ke konkrétní modlitbě.

K Adventní duchovní obnově se sejdem 3.12. v Orlovně.

Biskup Mikuláš přijde na orlické bohoslužby v neděli 4.12.

Koncert Radka Žaluda 4.12. v letohradském kostele v 16 hod.

Vánoční pohlednice malované našimi dětmi si můžete koupit po bohoslužbách v neděli 11. prosince. Výtěžek pošleme na misie.

Bohoslužbu smíření (s rorátními zpěvy v podání sboru Familia Cantorum) budeme slavít v neděli 18.12. v 15 h. v letohradském kostele.

Bohoslužbu smíření s dětmi budeme slavít ve středu 21. prosince v 17.30 na Kunčicích.

Tříkrálová sbírka 2012 začne po 12. lednu. Lidé jsou štědrí a díky velkému počtu dobrovolníků (dětí i dospělých průvodců) jsou sbírky stále vyšší.

Obrazy orlické křížové cesty budou od 20.12. po 4 měsíce vystaveny v pardubickém zámku.

Žádáme o grant na restaurování dalších obrazů.

Obraz sv. Anežky z Kopečka (původně z „útluný“) namalovaný Janem Umlaufem je ve špatném stavu. Restaurátoři manželé Bergerovi si obraz už odvezli k záchraně.

Paní Jana Kalousková a pan Lukáš Šejnoha, vikariátní technik, požádají o grant k zrestaurování obrazu.

Kostelnickou službu na Orlici přijalo 7 rodin. Děkujeme za ochotu. Každou neděli bude jedna rodina sloužit.

Střechy nad sakristiemi orlického kostela nebudeme zatím opravovat. Začneme jednat s památkáři a požádáme o grant. (Kdyby památkáři při opravě střechy povolili plechovou krytinu která odolá padajícím kusům ledu ze střechy kostela, ušetřily by se peníze, starosti i čas.

Kunčický kostel – pan Karel Moravec (Bejbin) opravil pískovcové veřeje vchodu na kůr, děkujeme.

Les – Na původní cestě u farního lesa a na části sousedního pozemku vyrostl les. Nová cesta je na sousedním pozemku, ale my nemáme k lesu přístup. Majitel pozemku souhlasí s výměnou pozemku stejné rozlohy tak, abychom se k lesu dostali.

Poplatky za připojení bezdrátových zařízení na věžích kostelů - z biskupství jsme získali informace o doporučených cenách. Poprosili jsme pana Ing. Jiřího Skalického, aby s firmami vyjednal odpovídající slušné nájemné.

FR příště se sejde 15.12. v 19. h. na faře.
zapsala Jana Skalická

BESEDY SE SNOUBENCI

A NOVOMANŽELY

(víra není podmínkou)

od 8. ledna každou neděli v 19 h. na faře

Téma:

- k čemu je manželství dobré
- rozdíly mezi mužem a ženou, čím se můžeme navzájem obdarovat
- zamilovanost a láska
- umění komunikace
- pravidla soužití (odpuštění, řešení sporů, hádek ...)
- soužití s rodiči (pravidla, výhody a úskalí)
- hospodaření s penězi
- trávení volného času
- výchova dětí
- obsah manželského slibu
- posílání manželů
- příprava na svatební obřad

Milý Milane Jurenko, děkujeme Ti za Tvou dvacetiletou službu v orlickém kostele. Kostelníci bývají velké osobnosti nezištně sloužící křesťanské obci a veřejnosti (farnost tu je pro druhé). Nepatříš mezi kostelníky typu: „Já a pan děkan“ (potkal jsem takové), Tvé věrné, pečlivé a odpovědně konané služby si možná mnoho lidí ani nevšimlo. Faráře zastoupí soused, ale jen místní kostelník ví, čeho všeho je při bohoslužbě a pro kostel třeba. Zařadil ses na přední místo mezi velké služebníky kostelnické služby v Letohradě (i na ně vděčně vzpomínáme). Ty se navíc teologicky vzděláváš a držíš v církvi krok s dnešní dobou.
Václav Vacek a farnost

PODĚKOVÁNÍ

Výstavu fotografií Brána naděje Jindřicha Štreita s texty Josefa Mlejnků jsme si užili. **Pánové, velice Vám děkujeme** za půjčení a za Vaši přízeň.

Výstava putuje do Židovského muzea v Brně.

Historik Dr. Vojtěch Šustek měl přednášku: „**Lidice, heydrichiada, farář Petřek**“ Nikdy jsem neslyšel tak napínavou přednášku. (R. Heydrich patřil mezi přední nacistické pohlaváry. Zosnoval „konečné řešení židů“ a plánoval likvidaci Čechoslováků po válce.) V žádné okupované zemi se odboji nepodařilo zlikvidovat tak vysokého nacistického důstojníka.

Komunisté záměrně snižovali význam popravy (atentátu) na Heydricha, poukazovali na velké množství popravených jako odvetu. Vícekrátě překrucovali historická fakta o západním a nekomunistickém odboji, aby vynikl ten jejich. Nikdy nepřiznali Stalínovu záměrnou likvidaci velkého množství vlastních vojáků a zbytečně padlé (např. na Dukle.)

Pane Dr. Šustku, děkujeme.

Přednášku nahrál pan Ing. Miroslav Honzátko na CD, chcete-li si ji vypůjčit, ozvěte se.

OZNÁMENÍ CHARITY

Sbírkou použitého šatstva během zimy nebudeme pořádat. Nechceme, aby se dobrovolnice přebírající šatstvo nachladily. Poslední letošní sbírka bude 7. prosince a pak až 6. dubna 2012 jako obvykle od 13 do 16 hod. ve středisku Oblastní charity v Letohradě. Děkujeme za pochopení.

Tříkrálovou sbírku 2012 pořádáme v prvních lednových dnech v našich obcích a městech. Už podvnanácté navštíví naše domácnosti tři králové s přáním štěstí a zdraví, s přáním pokoje tomuto domu (písmena K+M+B nade dveřmi). Vám, občanům nabídnou možnost přispět potřebným prostřednictvím organizací Charit.

Tříkrálová sbírka, kterou Oblastní charita Ústí nad Orlicí organizuje v orlickoústeckém regionu, patří svým rozsahem k největším v celé královéhradecké diecézi. Sbírkou získala důvěru lidí, což nás velmi těší, protože také díky ní se nám daří podporovat stávající služby nebo rozvíjet nové projekty.

Ve sbírce za rok 2011 se v našem regionu sešlo 1.900.300 Kč. 65% z výtěžku zůstává Oblastní charitě a tato částka byla použita na zakoupení automobilu pro charitní ošetrovatelskou službu, na provozní náklady služeb občanské poradny, osobní asistence, mateřských center v Letohradě a Horní Sloupnici, na přímou pomoc potřebným a 5% z částky bylo věnováno na zakoupení školního autobusu pro chudé děti v indickém Mansapuru. Tříkrálová sbírka 2011 nám také pomohla zavést novou službu na pomoc ohroženým rodinám „Šance pro rodinu“ – sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi a otevřít kontaktní místa občanské poradny v Králíkách a Lanškrouně.

Výtěžek z Tříkrálové sbírky 2012 použijeme na podporu služeb občanské poradny, služby „Šance pro rodinu“ a rodinného centra v Horní Sloupnici, na úpravu prostor pro charitní ošetrovatelskou službu v Ústí n.O., na stavební úpravy budovy Centra pod střechou v Letohradě, na materiálové vybavení nového charitního centra sociálních služeb v Lanškrouně, k přímé pomoci potřebným a do fondu na rozvoj nových projektů.

Každá skupinka koledníků Tříkrálové sbírky má u sebe zapečetěnou pokladničku se znakem Charity ČR, průkaz vedoucího skupinky, na kterém je číslo shodné s číslem na pokladničce, a občanský průkaz, kterými se v případě potřeby prokazují.

Děkujeme vám všem, kdo koledníky přijmete i tentokrát.

Bližší informace naleznete v Charitních aktualitách, které budou roznášet koledníci, nebo na www.uo.charita.cz

/M

Pan Štefan Čanda, ředitel Oblastní charity Ústí nad Orlicí, odešel v září do důchodu.

Zeptali jsme se jej:

S jakými pocity odcházíte? Charitě jste věnoval 20 let života, hodně energie, času a úsilí. Není Vám líto, že toto „dítě“ opouštíte?

Líto mně to není, protože mám dobrého nástupce. Věřím, že paní Malá povede Charitu tam, kam by měla jít a přinese do ní „nový vítr“ – to, co já už jí nemůžu dát. Za těch 20 let jsem dal Charitě vše, co jsem mohl a uměl. Teď je potřeba, aby se pokračovalo dál – novým směrem a novým pohledem. Odcházím spokojený a o další osud naší Charity nemám obavy.

Začátky Charity byly vpravdě pionýrské, neexistoval systém, vše se teprve rodilo. Jak na tuto dobu vzpomínáte?

Začínal jsem, jako mnoho mých kolegů, jako dobrovolník ve Střediscích křesťanské pomoci organizací zdravotních pobytů běloruských obětí. Mezitím vznikla Charita v Praze a v r. 1991 se rozvinula ošetrovatelská služba. V r. 1993 vypsal Diecézní charita Hradec Králové konkurz na ředitele regionálních charit, které měly za úkol zavést činnost Charity a propagovat ji. Byl jsem na tuto pozici vybrán, takže jsem si musel doplnit vysokoškolské vzdělání. Na první tři roky jsme měli mzdu z německého nadačního projektu a za tu dobu jsme museli vybudovat Charitu tak, aby si na sebe vydělala. V začátcích nám pomohl obchod s použitým oblečením, které jsme dováželi z Německa. Z výtěžku second handu v Letohradě jsme platili některé služby a vybudovali jsme správní středisko v Letohradě.

Začátky byly těžké. V systému, který sám podléhal různým proměnám, jsme se těžko orientovali. Panovala velká nedůvěra k Charitě jako církevnímu zařízení. Lidé se k církvím stavěli negativně... Postupně a trpělivě jsme si museli vybudovat dobré vztahy a důvěru v naši profesionalitu.

Postupně nám byla centrálně předána ošetrovatelská služba – pilotní projekt Ministerstva zdravotnictví. Ten projekt nebyl zpočátku soběstačný, takže jsme na jeho provoz museli shánět peníze od sponzorů. Psali jsme žádosti o podporu na ministerstva, přičemž jsme neměli tušení, jak se ty projekty mají psát... Bylo to opravdu složité. Ale na druhou stranu na tu dobu rád vzpomínám, protože mezi námi panovalo velké nadšení...

Jak se činnost Oblastní charity postupně vyvíjela?

Nové změny a projekty obvykle přicházejí ve vlnách. Pro naši Charitu byl přelomový rok 1997, kdy jsme se hodně angažovali v pomoci po povodních. Při této příležitosti jsme opravili dva domy v Ústí n.O., kde naši přistěři lidé, kteří povodní přišli o bydlení. Povodně nás tehdy naučily účinně pomáhat, a toho jsme využili následně i při pomoci postiženým povodněmi na Rychnovsku a na povodí Divoké Orlice.

Dalším přelomovým obdobím byl rok 2003

se vznikem občanské poradny a asistenčních služeb. V poslední době jsou důležité služby nízkoprahových center pro mládež a mateřských center. Naše služby vždy vznikaly jako reakce na nějakou potřebu. Zpočátku se charitní služby orientovaly na seniory, v poslední době se ale zaměřují spíše na mladé rodiny s dětmi.

Kopíruje tento vývoj také potřeby uživatelů?

Ano. Dříve nebylo moc služeb pro seniory, proto jsme se orientovali právě na tuto skupinu, které dnes nabízíme ošetrovatelskou službu, osobní asistenci nebo denní stacionář. Na poskytování služeb starším spoluobčanům se dnes zaměřuje více organizací i samotné obce. Pro rodiny s dětmi ale taková nabídka není, a mnohdy jsou na tom hůř i finančně... Z toho důvodu se dnes snažíme rozvíjet služby pro tuto skupinu, ve které je mnoho potřebných. Tady se Charitě nabízí velké pole působnosti. Proto jsme v r. 2011 zahájili službu sanace rodiny „Šance pro rodinu“ na pomoc potřebným mladým rodinám s dětmi. Myslím, že tímto směrem by se Charita měla dlouhodobě ubírat...

Jak si Charita stojí na trhu poskytovatelů služeb?

Konkurence mezi poskytovateli zdravotních i sociálních služeb je velká. Naši výhodou je, že máme více služeb, které na sebe navazují. Když přijde klient ošetrovatelské služby, můžeme mu půjčit kompenzační pomůcku, nebo přes občanskou poradnu vyhledat potřebné sociální dávky nebo příspěvek na péči, v případě potřeby zajistit třeba i duchovní péči. Máme víc možností, protože provozujeme více středisek služeb. Bohužel je tu další fakt, že trh v této sféře není rovnoprávný – jsme závislí na dotacích, o nichž rozhodují obce. Zjednodušeně řečeno – rozhodují finance, ne potřebnost služeb. Ale to je politický problém, tak je bohužel nastaveno financování služeb... Jinak naše vztahy s obcemi v rámci jejich i našich možností jsou velmi dobré...

V poslední době je patrné, že balík peněz určený na provoz neziskových organizací se neustále zmenšuje. Je možné, že Charita „zahyne“ na nedostatek peněz?

Doufám, že Charita se udrží, protože je to velká celorepubliková organizace. Dokážeme se orientovat na trhu. Máme i vlastní

zdroje financování – např. prodejnu papírnictví v Letohradě nebo Tříkrálovou sbírku, za kterou jsme všem přispívajícím velmi vděční. Máme také dobré jméno u klientů, to je pro nás důležité.

Věřím, že tento momentální nepříznivý vývoj Charita ustojí. A také doufám, že politici pochopí, jak důležitý je neziskový prostor pro celou společnost. Starost o člověka se nedá měřit penězi...

Co byste popřál Charitě do dalších let?

Aby měla dobré nápady, aby se jí dařilo rozjíždět nové potřebné projekty a aby neustrnula na místě.

Na pocity a vize jsme se zeptali i nastupující ředitelky, paní Ing. Marie Malé:

Jaké mám pocity? Asi všechny, které existují. (smích) Není úplně jednoduché nastupovat po panu Čandovi, který stál u zrodu Charity a který z ničeho vytvořil velkou funkční organizaci. Velmi si vážím jeho práce. Vážím si také práce všech „charitáků“ a těším se na spolupráci s nimi.

Mým cílem je mít stále na mysli hlavní poslání Charity a nabízet pomocnou ruku lidem v nouzi. Přála bych si, aby Charita byla pružnou a živou firmou. Za důležitou považuji komunikaci s obcemi, farnostmi, zaměstnanci... Práce je to pestrá, dynamická, ne vždy jednoduchá. To mě přitahuje a těším se na ni.
Děkujeme za rozhovor. /M

Vážený pane řediteli Charity, milý Štefane Čando!

Jsmo Ti vděční za Tvou mnohaletou službu křesťanskou v Charitě.

Na šéfovi mnoho záleží, Tys u nás Charitu od základů vybudoval. (Komunisté charitu kdysi zlikvidovali - dělali si monopol na vše, i na sociální práci - nebylo na co navázat, navíc se změnila i naše společnost a její potřeby.) Letohradská Charita začala pracovat - tuším - druhá po Praze.

Charita je výkladní skříň církve, když se potřebujeme ukázat. S pomocí církevní instituce Vám - Charitě - to není vždy úplně skvělé. Děkujeme Ti, žeš nikdy svou službu (to je víc než práce) nevzdal. Kdyby sis založil vlastní firmu, uspěl bys. Ale v Charitě jsi vytvořil hodnoty, které se nedají ocenit penězi. Výrazně jsi - se svými spolupracovníci a spolupracovníky - přispěl ke službě farnosti, společnosti i do historie Letohradu. Farnost žádné ceny neuděluje, ale třeba naše děti nebudou žárlit na druhé a objeví významné osobnosti Letohradu (a nebudou se muset utíkat pouze k Járovi Cimrmanovi). Vždy mě těší, když lidé vděčně chválili a chválí Vaši práci. Bez Vaší ošetřovatelské služby bychom ani my nemohli mít naši maminku doma. Vaše sestry za ní léta jezdili do Černé a pak jí sloužili v Letohradě.

Děkuji Ti za sebe, za farnost i za veřejnost. Nebešťané, o které jste pečovali tady na zemi, jednou udělají špalír Tvým lidem z Charity i Tobě až budete vcházet do království Božího. Já na to dohlédnu ©. *Václav Vacek*

PODĚKOVÁNÍ

Děkujeme Štefanovi za všechno, co pro Charitu udělal, za to, že přestal všechno dobré i méně dobré, za to, že nám dal příležitost k zajímavé práci.

Přejeme hodně zdraví, klid a dost času na všechny „důchodcovské plány“.

zaměstnanci Oblastní charity

Paní Jano Kalousková, blahopřejeme Vám k padesátým narozeninám a děkujeme za vše, co děláte pro naši farnost. Děkujeme za ohled vůči druhým, děkujeme za práci v České křesťanské akademii, děkujeme, že vytváříte zázemí panu faráři a za vše, co tato služba obnáší.

Milá Jano, přejeme Ti hodně zdraví a ať Tě Pán Bůh stále provází svou přízní...

farníci

DOPISY ČTENÁŘŮ

Dovolu, abych se s vámi sdílela s několika otázkami, které ve mně vyvolalo kázání v neděli 13.11. na Luk 19,12-23.

Rozum je hřivna? Na první pohled srozumitelně, přijatelně i nosné. Pohled druhý však nese „ale“... skepse, ó rozum se ozývá! Jedna linie je ratio, přísně vědecká, argumentačně i experimentálně prokazatelná, tj. co nejsem schopen pojmut rozumově, prostě neexistuje – a 21. Století je rozmáchlé právě tímto směrem. Je to hřivna? Kam se vytratil úžas? Kde zůstalo zajíknutí před posvátnem? Je přínosem, řídit se technicky velmi dokonale kamsi do neznáma, s vnitřním uspokojením, že jsem to já, já, já, který to dokázal? Nebylo takto použité ratio už při kopání základů věže Babylonu? Kde leží hranice hřivny, aby nezplaněla pýchou?

Linie druhá – moje credo, z kterého vylpne tichá pokora, přijmutí vlastní nedostatečnosti, omezenosti a přitakání: „Pane, bez Tvého Přispění“ padám z cimbuří svého chimérického zámku. Každohodinové uvědomování si sebe sama v Boží dlaní, žádná má jedinečnost, Otec a Matka mě vedou. Ale teď, opět rozumek se hlásí, argumentuje, zpochybňuje, malomyslnost se mne zmocní. Pán můj, kterého volám z jámy, přichází s balzámem Svě Přítomnosti. Rozoumku radím, myšlenky třídit třeba, oddělit zmo od plev, zda vycházejí z mysli pokojné či rozbouřené soudy, premisami, ukřivdností...

Tak cítím – hřivna, toť namáhání, lopota, dřina, ač odměněna městy deseti, je vždy pod mementem: „... ale tomu, (který má drze zdůvodněnou ne-námahu) bude odňato i to, co má.“ *Iva Ježková*

Ivo,

to my někdy neprávem rozum stavíme do pozice pýchy. Ale to jsou dvě věci. Rozum je velkým darem. Litujeme každého, komu nebylo dáno.

Za co chválí Ježíš ženu krvotokou a setníka?

OVČÍČKY, PLEŇČÍČKY, ŽEŽULÍČKY

Všichni se těší na vánoční pohodu. Celá naše představa Vánoc je idylická. Tuto tvář dala Vánocům doba barokní, tam přišly všechny ty ovčíčky, ukolébavky, plenčíčky, žežulíčky a troničky za koledování. Gotická doba slavila Vánoce jinak a byla nesporně věrnější originálnímu příběhu, který známe z Bible, ale který vždy znovu čteme přes růžové brýle barokní pastorely. Originální Vánoce nebyly žádnou idylo. Považte jenom, že kvůli nějakému pitomému byrokratickému výnosu a nesmyslné statistice musel se Josef s Marií vydat na dosti dalekou cestu zrovna v době, která se jim tak nehodila. Jet na oslu je nepředstavitelně nepohodlné i pro zdravého mladého muže, natož pro křehkou ženu ve vysokém stupni těhotenství. Představme si všechnu tu starost, jak bude na cestě, kde se ubytují, zda se stihnou vrátit, aby se dítě narodilo doma. Uvažme, jak složitě asi bylo zařídít alespoň to nejnnutnější, když se dítě narodilo cestou. I kdyby bývali rodiče tak prozíraví a měli pro jistotu ledacos s sebou, stejně byli odkázáni i v nejběžnějších potřebách na pomoc neznámých lidí. Přemýšleli jste někdy, jaký to tehdy pro ně byl najednou problém sehnat dostatek teplé vody na koupel novorozence? *Petr Piřha*

Za logické a poctivé uvažování. „Vira“ podle Ježíše vede cestou: poznej, co druhý říká, ověř si, zda je to pravda a pravdě přitakej. Někteří dali Ježíšovi za pravdu, jiní ne. Ti, co mu odporovali jednali naprosto nelogicky. Nechtěli uznat, co bylo nabíledni. Kolikrát Ježíš ukazuje na jejich neochotu nazývat bílé bílým a černé černým. Pravda se ověřuje rozumem. Ježíš všechno vysvětloval, nikoho nelámal a rozum neznásilňoval. My jsme někdy víru stavěli proti rozumu – když jsme nutili druhé, aby nám dali za pravdu slepě.

Klást otázky je etností, hledat správnou odpověď je odpovědné a poctivé. Na co všechno lidé skočili a jakým nesmyslům přitakávají. Jak rozlišovat dobro od zla a spravedlnost od nespravedlnosti? Jak najít chybu a omyl? Myslím si, že hloupost je ovocem lenosti a strachu – tady hřichu. Lenost nechce přemýšlet. Strach mi brání se ptát, abych se neztrapnil a neudělal chybu. Ale kdo se neptá, ten se nedozví. Nikdo se nenarodí hloupý. Někomu nepracuje dobře mozek, uvažování, ale za to nikdo nemůže. Mně vychází, že tou jednou hřivnou z podobenství podle Lukáše je rozum. Jsem odpovědný za hospodaření s rozumem. Zaměstnanci (služebníkov) není vytýkána chyba - v hospodaření někdy proděláme - ale lenost, nevyužití kapitálu.
Václav Vacek

Foto: Marek Poch

KDE SE BERE VÁNOČNÍ (NE)POHODA

Idylická představa Vánoc nás nutí hledat způsoby, jak zabránit hrozícímu stresu a konfliktům – nejlépe snadno a rychle, díky „spolehlivému receptu“ v deseti bodech. Což si pro změnu připustit, že by vlastně bylo velmi překvapující, kdyby k předvánočním a vánočním krizím nedocházelo?

Jak mají vypadat „správné Vánoce“? Co a proč vlastně slavíme? Jde o svátky, u kterých se snad nejvíc projevuje rozpor mezi jejich původním významem a obsahem a stavem současné rodiny i společnosti. Oslava narození Páně hluboce oslovuje jen aktivní praktikující křesťany, kterých je u nás (podle církevních zdrojů) pouhých několik set tisíc. Ani pro ně však není snadné udržovat směr v mocném protiproudu sekularismu a konzumu. Naše současné představy jsou prazvláštní směsicí vyprázdněných pozůstatků pohanického čarování i křesťanské liturgie, mediálně-komerční manipulace a společenských konvencí. Kde jsou v tom naše osobní touhy a potřeby, kde zůstala vřelost a blízkost?

Peklo nespílitelných očekávání

„Každý sní o ideální rodině a ve skutečnosti se snaží, aby všichni členové rodiny tomuto ideálu odpovídali,“ píše francouzská rodinná terapeutka Béatrice Trélaün. Většinou nikdo nezná sny ostatních, ani to, jakým způsobem je on sám součástí snu toho druhého. Připomíná to jedno velké nedorozumění. Sen o vlastní ideální rodině, který zpravidla není vyřčen, může být zdrojem konfliktů. Tento zdroj konfliktů se obtížně ovlivňuje, protože není zřejmý a sen není ze své podstaty skutečný. Je to konflikt odlišných představ. Někdy uzavře určité členy rodiny do role, kterou nechtěli hrát, nebo do role, kterou přijali, protože jim přinášela jisté výhody. V citově nejvypjatějším období roku, ve kterém jsou pohoda, láska a rodinné štěstí jaksi povinné, je konflikt mezi snem a realitou obzvláště patrný. Všichni se podle možností snaží hrát své role, skrytá nespokojenost si ale rází cestu ven každou skulinou. Katalyzátorem je nezvykle dlouhá a těsná vzájemná blízkost členů rodiny, kteří se najednou musí vypořádat (podobně jako na dovolené) se svými rozčilujícími zlozvyky, s nedostatkem pevného denního řádu a s neobvykle zatěžujícím očekáváním.

Matka, která většinou nejsilněji a často jako jediná cítí zodpovědnost za naplnění ideálu „šťastné rodiny“, se při předvánočních přípravách (snaze o naplnění konvenčních očekávání) vyčerpala natolik, že během vlastních svátků už nemá sílu zahlazovat spory a udržovat iluzi.

„V době, kdy byly obě děti v pubertě, byly pro mne Vánoce něco jako běh minovým polem,“ vzpomíná grafička Irena. „Byla jsem neustále ve střehu. Snažila jsem se odhadnout, kde hrozí malér, a předejít mu, k tomu pouštět pěknou hudbu a dělat atmosféru.

Dcera se pro každou maličkost urazila nebo propukla v pláč. Babička se zase vytrvale pokoušela mluvit na syna německy, aby se pochlubila, co všechno si ještě od války pamatuje – jenomže on z němčiny propadl, ten jazyk přímo nenáviděl a bral to jako provokaci. Skoro celý Štědrý den to přece jen nějak drželo pohromadě – pak ale můj muž požádal dceru, aby vypnula televizi, protože tenhle film už známe nazpaměť. Hodila ovladačem a třískla dveřmi pokojíčku, což tatínka vytočilo a zařval na ni přes zavřené dveře, že až je rozbije, zaplatí opravu ze svého. Babička, která špatně snáší i nepatrně zvýšený hlas, se začala oblikat, že jede domů. To už bylo na mě moc a začala jsem brečet taky. Copak sakra můžu ještě dělat víc? – říkala jsem si. Víc už to nejde. Kašlu na to. To bylo poprvé, co jsem si uvědomila, že opravdu není moje vina, když doma nepanuje pohoda.

Předvánoční porada? Může fungovat

Jak se dá nejnápadněji zbavit bubáků pod postelí? Každé malé dítě to ví: rozsvítit na ně! Béatrice Trélaün doporučuje řešit konfliktní situace (a předcházet jejich pravidelnému opakování) pomocí řízené klidné rozmluvy,

Foto: Ondřej Galia

během níž má každá zúčastněná strana (bez ohledu na věk!) právo vyjádřit své stížnosti, přání a návrhy. Představte si to třeba takhle. V patřičném čase (např. měsíc) před Štědrým dnem se rodina sejde v předem domluvenou hodinu za předem známým účelem – dohodnout průběh a podobu blížících se svátků. „Přál bych si, abychom letos strávili Vánoce na horách“, navrhne nejstarší syn. „Mamka nebude mít skoro žádnou práci a nebude nervózní. Skvěle si zalyžujeme. A nebudeme muset na návštěvy.“ Maminka vyjádří přání, aby Štědrý večer strávila rodina ještě doma – hned druhý den je ale ochotná odjet na hory. Ve sváteční den se ale nebude pouštět počítač a televize jen výjimečně. Všichni se shodnou, že vánoční návštěvy u příbuzných je možné

změnit na novoroční (dohodne to tatínek). Protože jsou svátky na horách nákladnější než doma, dárky budou letos jen drobnější. Pro někoho mohou být Vánoce příležitostí k tomu, jak dát věci do pořádku. „O jaký pořádek se jedná, se ale často manželé nemohou shodnout. Někdo bude zdůrazňovat pořádek v duši a ve vztazích – to je ale druh pořádku, ke kterému se dochází velmi obtížně. Proto je pro mnohé dosažitelný alespoň pořádek v předmětech kolem sebe. Na tom není nic špatného, pokud si uvědomíme, že se skutečně jedná pouze o dosažitelný a hmatatelný obraz něčeho mnohem důležitějšího a mnohem hůře dosažitelného. I na takové „maličkosti“ jako je pořádek doma je ovšem potřeba statečnosti a tolerance obou stran,“ uvádí klinický psycholog a psychoterapeut Petr Goldmann v rozhovoru na webu Víra.cz. Na zmíněném rodinném setkání lze řešit i předvánoční přípravy a práce (jasně tak vyplyne, které jsou skutečně potřeba a které se dělají jen ze setrvačnosti), ale i pocity přetíženosti, nespravedlnosti a hněvu, kterými mohou z různých důvodů trpět jednotliví rodinní příslušníci. Hlavním pravidlem je, že se navzájem neobviňují, jen vyjadřují svoje vlastní pocity. Ne tedy „Jste líní a myslíte jen na sebe!“ ale „Cítím se špatně, protože mám příliš mnoho práce a nemám čas chodit do cvičení.“ Cílem je z mnoha navržených řešení dané situace vybrat takové, které je uspokojivě pro všechny. Jde o důležitý příklad, který dětem ukáže, jak se dají konflikty řešit - a že nemusí být vždy vítěz a poražený, ale zvítězit mohou všichni. Zvláště pro menší dítě je obrovským zážitkem, že mají jeho slova stejnou váhu jako názory staršího sourozence nebo rodičů.

Ani „předvánoční meditace“ není samozřejmě zárukou, že k žádnému sporu ani nepohodě nedojde. Cítí-li ale jednotliví rodinní příslušníci, že jsou respektováni a že mohli svoji ideální představu aspoň částečně uskutečnit, napětí se tím automaticky sníží.

Osamocený zvuk rolničky

Za posledních čtyřicet let vzrostl počet domácností jednotlivců na více než dvojnásobek. Zhruba každý osmý člověk v Česku žije sám. Dnešní dobrovolní singles většinou patří do střední a vyšší příjmové třídy a nežije se jim špatně; přinejmenším to tvrdí. Vánoční sentimentální nálada je ale okamžikem bilancování. Celoročně spokojeného a soběstačného člověka teď napadají myšlenky na to, jak vlastně celý rok žil. Je to v pořádku, když teď nemám jediného blízkého člověka, se kterým bych zapálil prskavku? Kde a jak vlastně sváteční večer strávím? U rodičů je to o nervy (v horším případě už nejsou na světě), přátelé jsou doma se svými rodinami.

„Pod pozlátkem vánočního stromečku se vystoufují psychické krize, rozlady a deprese,“ potvrzuje psychologka Zdeňka Sládečková. „To, s čím se v normálních dobách člověk dokáže srovnat, může dolehnout velmi tíživě. Řešení není univerzální. Principem je

vyhledat jakoukoli cestu, která by pro do-
tyčného byla aspoň snesitelná, když už ne-
bude skutečným zdrojem pozitivních pocitů
a prožitků.“

Psychologové doporučují vypořádat se s vá-
noční osamělostí tak, jak člověku velí jeho
povaha. Racionálním typům většinou nedělá
potíže sami sebe přesvědčit, že 24. prosinec
je den jako každý jiný a stejně rychle ute-
če. Zkušení vánoční samotáři klidně vyndají
krabici s účty a začnou si dávat do pořádku
podklady k daním. Jiní si uspořádají Vánoce
sami pro sebe včetně bramborového salátu
a zabaleného dárku. Řešením vhodným pro
filantropy s velkým srdcem je pozvat ke stolu
někoho ještě osamělejšího, třeba starou paní
ze sousedství nebo dítě z dětského domova.
A když selže úplně všechno, vždycky je tu
ještě číslo na linku důvěry.

Eva Jedelská, Psychologie dnes 12/10

MUŽI DEGENERUJÍ

tvrdí věhlasná psycholožka Jiřina Prekopová

**Liší se současná německá generace dětí
od těch dětí, s nimiž jste se setkávala v Ně-
mecku vy, když jste do té země přišla?**

Liší se podstatně, protože se změnila
ideologie. Tehdejší malí tyraní jsou dneska
rodiči - pokud nejsou natrvalo v blázinci ne-
bo v kriminále, protože i tak někteří skončili.
Když byli malými tyraní, dělali si, co chtěli,
byli naprostými egoisty bez frustrační tole-
rance. Dneska jim kolabují manželství a je-
jich děti jsou zase chudáci. Tyhle děti jsou
navíc většinou jedináčci, protože porodnost
je v Německu někde na úrovni 1,3 dítěte na
matku. A protože dnešní babičky nejsou těmi
dřívějšími babičkami, neboť mají své zájmy,
rády cestují a vůbec se věnují samy sobě, tak
děti jsou ponechány napospas technologic-
kým těšitkům. Sedí před počítačem. Potěši-
telné je, že častěji, než by hrály počítačové
hry, komunikují s virtuálními kamarády.

**Kolaps manželství je opravdu důsled-
kem výchovy nevýchovy?**

Je to tak. Generace dnes dospělých dřívěj-
ších malých tyranů nebo princezen na hrášku
je generací, která se nenaučila něco vydržet,
obětovat se. Musí mít všechno a okamžitě,
a když to nedostanou, jdou od toho. Jako děti
nemuseli tito dospělí doma pomáhat, protože
práci v rodinách začaly zastávat stroje a zby-
tek nějak zajistili rodiče. Nabyli dojmu, že
všechno se dá koupit za peníze, že vše lze
zajistit materiálním dostatkem. Takže se žení
velmi pozdě, chtějí si užít světa, pak se jim
konečně nějak podaří zplodit dítě... Když to
nejde, máme tu umělé oplodnění. A pak i po-
rod může být krásný, od toho přece máme
císařský řez, manžel se zúčastní těhotenské
gymnastiky, asistuje u porodu a výsledkem
je krásné děťátko. Jenže reálné dítě začne
křičet a kopat nožičkami a rodiče jsou z toho
za krátkou dobu v nerváku, začnou se starat,
kde jsou nejbližší jesle, a běží k pediatrovi,
ať dítěti předepíše utišující prostředky...

**Jenže když tohle říkáte, nemáme po-
cít, že mluvíte pouze o Německu. Přece
u nás je rozvodovost zhruba stejně vyso-
ká, a přitom jí dnes dosahují i takzvané
Husákovy děti, narozené v babyboomu
sedmdesátých let, a tyhle děti rozhodně
nebyly ponechány napospas ultraliberální
výchově.**

To je pravda, v Česku vidím jiné příčiny té
rozvodovosti. Lidé tu naplno začali objevo-
vat svět, chtějí se víc jen tak přátelit a nejtít
do závazných vztahů. Mám tedy dojem, že
tady je to přece jen trochu srdečnější než
v Německu. Tam je totiž v mnoha rodinách
hlad. Ale to ne proto, že by šlo o sociální pří-
pady hmotné nouze. To hovořím o běžných
rodinách středního stavu, kde děti mívají
hlad, protože matky nevaří, neboť to neumějí
nebo vařit nechťejí. Případně strčí dítěti do
ruky nějaká eura, ať si jde něco koupit. Co si
asi tak koupí za jídlo, to si umíte představit...
Vytrácí se obětavost pro děti. Jakmile se děti
začnou přirozeně ptát A proč? A proč?, tak
matky znervózní a odhánějí je. Ještě něco
bych ráda podotkla. Nevím, jestli je to u vás
tak zřetelné jako v Německu, ale tam se roze-
vírají nůžky: na jedné straně jsou zanedbané,
osamocené děti, na druhé straně dítka pěst-
ovaná k vrcholovým výkonům, a tyto děti
nemohou být samy sebou, protože musí plnit
spoustu přání a nároků.

Foto: Vladimír Mostecký

**A jaké jsou tedy podle vás děti někde-
jších malých tyranů?**

Často jsou hyperaktivní. Výskyt hyperak-
tivity nebyval tak častý jako dnes. Jednou
z příčin nárůstu je to, že děti nedostávají jas-
né odpovědi: žádné biblické ano ano, ne ne.
Rodiče často nejsou ani ryba, ani rak. Ztrácí
se jednoznačnost.

**Jak nahlížíte na svět, v němž je a bude
tolik jedináčků jako nikdy v historii? To
se přece netýká jen západní Evropy, nýbrž
i například Číny...**

Takové národy degenerují a zanikají, jde to
od dvou k jedné. V Německu Němci vy-

mirají, Turků utěšeně přibývá a konečně se
jim podaří to, co se jim nikdy nepodařilo při
nájездеch, totiž zničit německou říši... Me-
zi Němci je víc pohřbů než svateb. A znám
statistiku, která tvrdí, že sedmdesát procent
dnešních německých žen v produktivním vě-
ku nechce dítě.

Tomu číslu nevěříme. Vy ano?

Docela ano s ohledem na to, že když se podí-
vám kolem sebe, i ve vlastním příbuzenstvu
vidím, kolik žen nechce děti.

**Děje se něco s biologickou podstatou
člověka? Nebo je to důsledek sociálních
a společenských tlaků?**

Toť otázka! Skutečností je, že mužské po-
tence ubývá, mužští vůbec nějak zanikají.
A úbytek samců je vždy znakem degenerace
daného druhu.

**Co se to stalo se ženami, že historicky
asi nebývale vysoké procento z nich ne-
chce mít děti?**

Realizují se v povoláních a chtějí žít jako
samostatné bytosti. Odmítají být jen ženami
v domácnosti.

**Ale to přece není nic nového. A zatím se
to vždy nějak dařilo skloubit.**

To však mluvíte o zdatných ženách, které
stihly oboje. Myslím, že hlavní příčinou sta-
vu, o němž tu mluvíme, je nechuť k něčemu,
co se musí. Když se dítě narodí, tak pak je
člověk prostě musí brát na vědomí, musí se
mu podřizovat, musí se starat. Dnešní ženy
často chtějí dělat jen to, na co mají chuť. Na-
víc mužská role v rodinách ustupuje. Muži
dneska bývají v manželstvích daleko servil-
nější, než bývali jejich předchůdci. Přibývá
mužů, kteří dělají domácí práce, dokonce
chtějí být mužem v domácnosti, ať peníze
vydělává žena.

Přijde vám to v nepořádku?

Jo. U malých dětí má být především mamin-
ka. Matky mají vůči dítěti více empatie, což
je dáno už tím, že plod nosí v břiše. Kdežto
muž, aby věděl, co v takové situaci dělat, tak
se musí podívat do Googlu. Jenže aby matka
mateřstvím neztratila kvalifikaci, tak není
výjimkou, že kojí dítě a přitom pracuje na
počítači. Tím je narušena ta základní intimi-
ta, kterou kvalitní kojení přináší. Také mám
dojem, že je čím dál více lesbických a gay
vztahů. Například mám osobní zkušenost
s dvěma ženami, které byly vdané a měly děti
a uchovály si ke mně důvěru. Přišly za mnou
a sdělily mi: Máme pro vás novinku. Jsme
lesbické. Rozumíme si spolu víc než s muži
a víme, co nám dělá dobře, naši muži se o to
ani nesnažili. Víc rozkoše jim udělá druhá že-
na. Je to vlastně taková onanie ve dvou. A je
v tom samozřejmě i egocentrismus.

**Nicméně dosavadní studie vesměs říkají,
že když dítě vyrůstá s dvěma lidmi stejné-
ho pohlaví, že to tak nevádí. Souhlasíte?**

Ne. Kluk potřebuje tátu, holka potřebuje má-
mu, zejména v určité fázi. Sice dítě potkává
to doma chybějící pohlaví na veřejnosti, ale
chybí mu zkušenost soužití.

**Zní dost smutně, co tady říkáte. Vidíte
někde naději?**

Řeknu vám o jiném výzkumu v Německu, byl proveden na velmi reprezentativním vzorku mladých lidí do osmnácti let. Jako své největší životní přání uvedli pevný vztah lásky, přes šedesát procent z nich chce mít jedno až dvě děti. To přece nezní beznadějně. Touha po lásce ještě nevymřela. Ale jsou velmi zklamaní, když to krachne.

Jak nahlížíte na asistovanou reprodukci?

Jako na děsivě úžasnou skutečnost. Neuvěřitelně rychle si zvykáme na náhrady. Ještě před pár lety bylo v Německu nemyslitelné, aby homosexuální rodiny adoptovaly děti, ale nyní je to běžná praxe. Měřítka humanismu klesají.

Nejsem si jistý. Vždyť svět, který byl před tím současným, přinesl například druhou světovou válku včetně holokaustu. A to byl nějaký lepší svět?!

Ale ano, souhlasím s vámi. Ten předchozí svět měl jiné klady a jiné zápory, sama bych v něm už nechtěla žít. Ale já nechci žít ani v tomhle světě. Mým ideálem je jakési puzzle z různých epoch. Například v mém ideálním světě musí být naděje, že krize zvládneme. Musí v něm být i bezpodmínečná láska: tedy milovat druhého takového, jaký je, ujištění, že tě budu milovat, myšleno dítě, i když mě strašlivě zlobíš. Tedy obnovit to, co nám jako lidem bylo dáno, a vědět, proč nám to bylo dáno - a podle toho se chovat. V mém světě by se měl obnovit pořádek i tak, že otec s matkou jsou vždy na prvním místě a teprve pak jsou v rodině děti, a ne že ložnice rodičů okupují, jak se to mnohdy dneska děje, děti se svými nároky. A z manželské postele tak učiní hrobeček manželství.

Cítíte, že tenhle dnešní svět je ještě v něčem i váš svět, nebo už je to svět, který se s vámi zcela míjí?

Je to sice svět ohrožený, ale pořád ještě i můj. A vidím svoji úlohu v tom, abych svými silami, které mi zbývají, přispěla k humanizaci lidí. Víte, nedávno jsem slyšela mluvit německého filozofa Sloterdijka, když hovořil o tom, že jsme taková pěnová společnost. Například půl planety napře svoji pozornost na fotbalové mistrovství světa a fandí; pak třeba umírá papež, tak se stamiliony lidí soustředí na Svatopetrské náměstí a pláčou, pak se zase koná nějaký koncert, který sleduje miliarda lidí, a jsme dojatí a zpíváme si. A Sloterdijk poznamenal: To jsou takové pěny na vodě, jichž si všímáme jen do té doby, než komunikační prostředky soustředí pozornost na nějakou další událost. Ale vlastně tohle čekání na další velkou pěnu nedává moc smysl, protože jde hlavně o to, všechno si to užít, a co se nám nelíbí, to vyhodíme na smetišť doslova nebo obrazně. Staré se hladce nahradí novým, a tím svět jen drobíme. Ostatně takhle rozdrobení jsme i v rodinách. Když se už navzájem sobě jaksi nezdáme, tak od sebe odejdeme. Dříve lidi

lejkaké nepohodlí vydrželi a překousli.

Ale za jakou cenu?!

A jakou cenu platíme za to, co máme dnes? Myslíte, že malou? Minimálně jsme mnohem víc sami, než byli naši předkové.

Jak nahlížíte na to, že se uměle nechávají oplodnit čím dál starší ženy?

Vidím za tím egocentrismus takové ženy a její ztrátu empatie pro potřeby dítěte. Dítě potřebuje mladou matku, nikoliv stařenku. A taky dítě potřebuje tatínka. A kdepak je ten tatínek, když semeno se vezme z nějaké databanky? A taky dítě potřebuje věkově přiměřeného sourozence. A kdepak jsou u dětí starých matek sourozenci? Kromě toho je u bab, které se stůj co stůj rozhodnou porodit dítě, touha být věčně mladé a je to zároveň příznak, že ty ženy nejsou schopny naplno projít nutnou krizí stárnutí.

Určila byste zákonem věkovou hranici žen, do níž mohou zdravotnické firmy nabízet služby umělého oplodnění?

Víte, já jsem obecně proti umělému oplodnění. Respektuji to jen v případech, kdy pár v produktivním a přirozeně plodném věku

moci mít děti.

Proč jste je nemohla mít?

Jeden z důvodů byl, že můj manžel byl radioaktivně ozářen. Jako politický mukul. Patnáct let strávil ve vězení, hlavně na uranu.

I kvůli manželově věznění jste v roce 1970 emigrovali?

On by už nevydržel druhého kriminál. A že se nebude hromadně zavírat, to se tehdy na začátku normalizace ještě nevědělo, to byla Husáková strategie. Každopádně mi hrozilo propuštění ze zaměstnání, protože jsem v tu dobu pracovala v prostějovské Osvětové besedě a vydávala tam jako odpovědná redaktorka během pražského jara 1968 časopis Štafeta. Šéfredaktorem časopisu byl ředitel jedné tamní devítiletky, který začal spolu s ostatními s nastupující normalizací obracet kabáty a mně řekl: Budeme muset ohlásit, kdo nás navedl a svedl k nekalé činnosti. Nejspíš nahlásíme tebe, dodal. Tak mi bylo jasné, že tady už nemám terén. V tu dobu se mi Češi zhusili. Protože nestáli za tím, za co nedlouho předtím bojovali.

Proč jste zvolili za místo emigrace západní Německo?

Protože manžel seděl ve vězení mimo jiné i s Němci a uměl tím pádem dobře německy. A já jsem milovala německou literaturu a ze všech cizích řečí jsem znala nejlépe německy, i když žádný zážrak to tenkrát u mě nebyl.

Kde jste se s manželem uchytili?

Oba jsme pracovali v úvěrové bance firmy Quelle, on jako účetní, já jako takzvaná registrační síla, kdy jsem hledala kartičky v registraturách - za tehdejší minimální mzdu, což bylo 650 marek. Když jsem se v němčině zdokonalila, začala jsem se rozhlížet po práci v oboru. Získala jsem místo u postižených dětí, byly tam i autistické děti a tam jsem si vysloužila ostruhu.

Měla jste vůbec emigrantské sny o vlasti?

Neměla. Jako když vás zradí milenka - konec! Když jsem v emigraci slyšela český hlas, dělala jsem hluchoněmou.

Kdy jste přestala být „hluchoněmá“ vůči Čechům?

Jako každoročně jsem - psal se tuším rok 1990 - byla účastnicí na pediatrickém kongresu profesora Helbrückeho v rakouském Brixenu. Věděla jsem, že kongresu se zúčastní i dva Češi, a říkala jsem si, že se jim budu vyhýbat jako čert kříži. Sice jsem předtím slzela radostí, že Václav Havel byl zvolen prezidentem, ale zároveň jsem si naprosto skepticky říkala, že si to Češi beztak nezaslouží. Na kongrese jsem také měla poradnu, kde jsem zdarma poskytovala konzultace. Jedna rodina mi coby pozornost přinesla domácí pečený chleba. A jak vycházím z místnosti s tím bochníkem, slyším dva české hlasy a spatřím dvě české kulaté hlavy a bříška pivní, tak v tom okamžiku mě napadlo nikoliv to, že uteču, ale že k nim při-

Foto: Josef Chuchma

nemůže počít dítě například proto, že muž má slabé spermie. Když je tedy známa matka a je znám i otec, tak proti nejsem. Ale když semeno prodá třeba nějaký student, protože potřebuje na pivo, a jeho semeno je pak použito k oplodnění jakési postarší ženy, tak jsem proti jednoznačně. Takhle zplozené dítě se fakt svého nepřirozeného početí beztak dříve nebo později dozví a bude z toho mít zmatek, který zase bude předávat dál. Když žena dítě nemá, je to osud, a tak je k tomu třeba přistupovat. Já taky nemám děti.

Považujete za handicap, že nemáte děti? Rozhodně. To byla pro mě největší životní krize, když jsem si uvědomila, že nebudu

stoupím a řeknu: „Kluci, tady mám chleba, vezměme ho a jezme.“ A tak se i stalo. Pak jsem ty dva muže vzala do hospody a vzniklo velké přátelství. Jedním z těch mužů byl dětský psycholog Jaroslav Šturma, druhým dětský lékař František Schneiberg. A oni mě pozvali do České republiky.

Do té doby jste tady od emigrace nebyla?

Nebyla.

Jak vypadá váš den, týden, měsíc?

Jdu z akce do akce. Jednak jezdím stále častěji do Česka, jednak máme institut v Aténách nebo v Mexico City, pracuju také v Rakousku.

A to ještě cestujete do Mexika?

Ano, například v říjnu tam budeme pořádát kongres k deseti letům trvání našeho institutu a taky slavit mé narozeniny, ty mám 14. října.

Jak se přihodilo, že váš institut je zrovna v Mexico City?

Za to může jedna z takzvaných náhod, které žádnými náhodami nejsou, protože věřím a spoléhám se na nebeský management. Kam mě pozvou, tam jedu - ať jsem stará, jak jsem stará. Ale k tomu Mexiku: v Německu se u mě učila jistá Laura, Mexičanka provdaná za Němce. Rodinu jí „postavil“ sám profesor Bert Hellinger, zakladatel rodinné systematické terapie neboli rodinných konstelací, jeden z nejslavnějších psychoterapeutů současnosti. On vymyslel takzvané stavění rodin, aby se rozpoznaly zádrhele v rodinách, v nichž totiž musí platit zákon plnosti - každý má dostat to místo, které mu náleží. A když se mu toho místa nedostane, musí za něho někdo jeho city a osud převzít, třeba i v přespříští generaci. Tím se mimochodem vysvětluje i řada jinak nepochopitelných kroků, k nimž v lidských životech dochází. Hellinger vymyslel, jak při terapii tyhle konstelace budovat, jak dostat osudy příbuzných do jakési morfogenetického pole, v němž na sebe působí - jako když se vlaštovky slétávají ke

Kříž

Zdánlivě bezbranný,
zničený ranami

dáváš nám pokoru
a naše srdce
konejšíš.

Hledám-li sílu v blátě světa,
motám se dokola
v bludišti
otazníků a vykřičníků - léta.
Než dívám se nahoru
a spatřuji pokoru,
jež stéká z kříže.

Toho zdánlivě bezbranného
jak slza uzdravující duši mou,
zasahující pokorou
a silou svou ...

Jana Flídrová

společnému startu nebo když pes ví, jak se má jeho pán. Hellinger Lauře poradil, ať se raději odstěhuje do Mexika, že tam jsou její děti jistější a ona to udělala. V Mexiku pak za finanční podpory tatínka založila Institut Jiřiny Prekopové. A získává následovnice v dalších zemích - ve Venezuele, v Peru, v Chile, v Uruguiji.

Není vaše inklinace k dětské psychologii jakousi kompenzací toho, že jste nemohla mít vlastní děti?

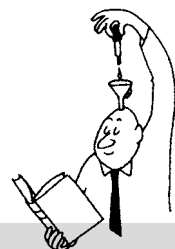
Není. To si hlídám. Stejně jako to, aby se na mě ženy nelepily jako na maminku, k čemuž některé mají silné sklony. Pravda ale je, že když jsem nemohla mít vlastní děti, tak jsem si řekla, že se přede mnou otevírá možnost plně se věnovat profesi, a to jsem si splnila. S vlastními dětmi by se můj život rozhodně vyvíjel jinak. Beru to prostě tak, že všechno, co se dělo, mělo nějaký smysl.

K přípravě na bohoslužby o nedělích a svátcích

neděle 4.12. 2. adventní	
<i>diecézní sbírka na Charitu</i>	
7.15 h. Letohrad	Iz 40,1-5.9-11
8.45 h. Lukavice	Ž 85
10.15 h. Orlice	2 P 3,8-14 Mk 1,1-8
sobota 10.12.	18 h. Lukavice
neděle 11.12. 3. adventní	
7.15 h. Letohrad	Iz 61,1-2a.10.11
8.45 h. Mistrovice	Lk 1,46n
10.15 h. Orlice	1 Sol 5,16-24 J 1,6-8.19-28
sobota 17.12.	18 h. Mistrovice
neděle 18.12. 4. adventní	
7.15 h. Letohrad	2 Sam 7,1-5.12-16
8.45 h. Lukavice	Ž 89
10.15 h. Orlice	Řím 16,25-27 Lk 1,26-38
15.00 h. Letohrad	bohoslužba pokání
sobota 24.12. Štědrý den 16 h. Orlice	
neděle 25.12. Slavnost Narození Páně	
7.15 h. Letohrad	Iz 62,1-5 Ž 89
8.45 h. Mistrovice	Žid 1,1-6 J 1,1-18
10.15 h. Orlice (Familia cantorum):	Rybova Mše vánoční)
pondělí 26.12. Svátek sv. Štěpána	
7.15 h. Letohrad	Sk 6,8-10; 7,54-64
8.45 h. Lukavice	Ž 31
10.15 h. Orlice	Mt 10,17-22
sobota 31.12.	17 h. Mistrovice
neděle 1. ledna 2012 Slavnost P. Marie	
7.15 h. Letohrad	Nm 6,22-27
8.45 h. Lukavice	Ž 67
10.15 h. Orlice	Gal 4,4-7 Lk 2,16-21
pátek 6. ledna Slavnost Zjevení Páně	
18.00 h. Letohrad	Iz 60,1-6 Ž 72 Ef 3,2-6 Mt 2,1-12
sobota 7.1.	18 h. Lukavice
neděle 8.1. Svátek Křtu Páně	
7.15 h. Letohrad	Iz 42,1-4.6-7
8.45 h. Mistrovice	Ž 29
10.15 h. Orlice	Sk 10,34-38 Mk 1,6b-11
15.00 h. Letohrad	- koncert Corale

Foto: Pavel Štrba

Okénko do farnosti - Vydavatel Farnost sv. Václava v Letohradě

Adresa redakce: Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad • Redakce: Iva Marková, Miloslava Šejvlová, Václav Vacek, jazyková úprava Jana Kalousková, e-mail: ivamarkova@tiscali.cz • digitální podobu naleznete na www.letohrad.farnost.cz
Rejstříkové č. MK ČR E 12797 • Sazba: JPG, Tisk: Grantis s.r.o. tel. 465 525 741